

VIVE

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Samarbejdsbaseret opfølgning på eleveres læring og trivsel

Inspirationskatalog

Indhold

3

Formål

5

Hvad er professionelle læringsfællesskaber, og hvad kan de bruges til?

7

Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

8

Målgruppe af elever og formål – hvem skal følges, og hvad er i fokus?

11

Organisering af samarbejdet – hvilke læringsfællesskaber skal arbejde med opfølgning af elevers udvikling, og hvordan?

14

Faglige tilgange, redskaber og metoder – hvordan arbejder læringsfællesskabet, og hvad bruges det til?

20

Udvikling af læringsfællesskaber – hvordan sikres et bæredygtigt samarbejde?

22

Kompetencebehov – er der den fornødne viden om arbejdet i læringsfællesskabet?

24

De nødvendige ressourcer – hvad kræver samarbejdet af tid og indsats?

Forfattere: Maria Keilow, Martin Williams Strandby, Lasse Hønge Flarup,
Stinne Aaløkke Ballegaard og Carsten Wulff

Grafik: Hedda Bank

Foto: Ricky John Molloy (forside, side 7, 15, 21, 26), Ole Bo Jensen (side 23), Shutterstock (side 5)

e-ISBN: 978-87-7119-889-8

Formål

Dette hæfte er tænkt som inspiration for skolerne til at bruge læringsfællesskaber og data om eleverne til at understøtte elevernes faglige udvikling og trivsel og herunder at støtte elever med særlige behov.

Hæftet præsenterer en række handlingsrettede eksempler indhentet fra syv danske skoler, hvor man på forskellig vis anvender professionelle læringsfællesskaber og elevdata til at følge og understøtte elevers faglige udvikling og trivsel. Eksemplerne knyttes til den forskningsmæssige viden, der findes på området, som sammen med praksiseksemplerne danner grundlag for en række anbefalinger og opmærksomhedspunkter.

For at opbygge velfungerende læringsfællesskaber er der en række forhold, man skal tage i betragtning. Hvad er det præcis, man ønsker at understøtte? Er det fx elevernes evne til at løse bestemte typer af matematiske opgaver? Hvem skal understøttes? Er det alle elever eller kun visse klassetrin eller bestemte elevgrupper? Hvilke data har man brug for? Hvordan analyserer man og bruger de indhentede data? Hvilke faglige indsatser giver analysen anledning til at iværksætte? Hvordan bliver der tid til at udføre dette arbejde sideløbende med den øvrige skolehverdag osv.

De syv caseskoler

- Ullerup Bæk Skolen, afd. Nørre Allé, Fredericia Kommune
- Munkevængets Skole, Kolding kommune
- Ellehøjskolen, Aarhus Kommune
- Høje Kolstrup Skole, Aabenraa kommune
- Dagnæsskolen, Horsens kommune
- Nyborg Heldagsskole, Nyborg kommune
- Nordbakkeskolen, Ringsted kommune

Dette hæfte samler en række væsentlige forhold, man kan tage i betragtning, i følgende temaer:

- Målgruppe af elever og formål: Hvem skal følges, og hvad er fokus?
- Organisering af samarbejdet: Hvilke læringsfællesskaber skal arbejde med opfølgning af elevernes udvikling, og hvordan?
- Faglige tilgange, redskaber og metoder: Hvordan arbejder læringsfællesskabet, og hvad bruges det til?
- Udvikling af læringsfællesskaber: Hvordan sikres et bæredygtigt samarbejde?

- Behov for kompetencer: Er der den fornødne viden om arbejdet i læringsfællesskabet?
- De nødvendige ressourcer: Hvad kræver samarbejdet af tid og indsats?

Temaerne kan bruges til at inspirere og strukturere arbejdet med at opbygge en praksis for at følge elevernes udvikling gennem læringsfællesskaber og brug af data. For hvert tema er der opstillet en række opmærksomhedspunkter og anbefalinger, der er nyttige at have med i arbejdet med at opbygge en sådan praksis, og som kan bruges som en form for vejledning.

Metode

Dette inspirationskatalog bygger på rapporten *Samarbejdsbaseret opfølgning på elevers progression – En litteraturgennemgang og praksisafdækning*. Rapporten er en gennemgang af den forskningslitteratur, der findes om læringsfællesskaber, og resultaterne fra et kvalitativt casestudie, der giver en lang række eksempler på, hvordan syv relevante skoler arbejder på dette område. Skolerne er udvalgt, fordi de har erfaring med samarbejdsbaseret opfølgning på elevers faglige progression og trivselsmæssige udvikling. Deres samarbejdspraksis er afdækket gennem en kombination af kvalitative enkeltinterview og fokusgruppeinterview samt tilgængeligt skriftligt materiale fra skolerne. Metode og resultater er beskrevet i detaljer i rapporten. Dette inspirationskatalog bidrager med en række gode eksempler på, hvordan det fungerer i praksis.

Hvad er professionelle læringsfællesskaber, og hvad kan de bruges til?

Professionelle læringsfællesskaber kan beskrives som en gruppe af fagprofessionelle med en fælles vision om læring eller en fælles opgave, man ønsker at løse. Gruppen støtter hinanden i at undersøge og udvikle deres undervisningspraksis. I det samarbejde kan de lære nye og bedre tilgange til at øge alle elevers læring. Hensigten med det professionelle læringsfællesskab er således at fremme læring og trivsel for børn gennem udvikling af de professionelles egen læring og justering af egen praksis.

Fællesskaberne er kendetegnet ved et fokus på elevers faglige og trivselsmæssige udvikling og en systematisk brug af data til at følge denne udvikling. Det kan fx være at se på specifikke testresultater, elevprodukter, lærernes egne iagttagelser eller observationer af klassen i en undervisningssituation.

Et læringsfællesskab kan eksempelvis bestå af lærerne på en årgang, som mødes hver eller hver anden uge for at drøfte klassernes og årgangens udvikling, herunder også individuelle elever. Det kan også være fagligt orienterede fagteams, hvor eksempelvis matematiklærerne på årgangen mødes med matematikvejlederen hver anden måned for at drøfte undervisning og tiltag i forskellige emner i matematik.

Læringsfællesskaber kan også være fora, hvor skoleledelsen og lærerne sammen drøfter grupper af elever eller enkeltelever, hvor fokus er på trivsel, faglig udvikling eller begge dele. På en enkelt skole vil man ofte finde kombinationer af forskellige læringsfællesskaber, som supplerer hinanden.

Kerneelementer i professionelle læringsfællesskaber

Professionelle læringsfællesskaber bygger på nogle centrale forudsætninger og formål.*

Fælles værdier og vision

Professionelle læringsfællesskaber skal bygge på en fælles vision og indeholde en række fælles læringsmål. Det er vigtigt at have værdigrundlag, vision og læringsmål for øje, når man skal starte et professionelt læringsfællesskab op, fordi det styrker motivationen og fællesskabet blandt det pædagogiske personale.

Samarbejde og fællesskab

Professionelle læringsfællesskaber bygger på samarbejde og fællesskab. Det stærke samarbejde er en systematisk og cyklisk proces, hvorigennem det pædagogiske personale arbejder sammen om at analysere og forbedre deres egen undervisningspraksis.

Fokus på udvikling i elevernes læring og trivsel

Et vigtigt mål for læringsfællesskabet er at sikre, at undervisningen rent faktisk omsættes til læring hos eleverne. Lærerteamet i det professionelle læringsfællesskab skal arbejde for at skabe en klar forbindelse mellem den måde, undervisningen gennemføres på, og det udbytte, det forventes, at eleverne har af undervisningen. Undervisningen bør tilpasses på baggrund af den viden, der opnås gennem læringsfællesskabets fælles refleksion og systematiske opfølgning på elevernes udvikling. Læringsfællesskabet skal i dette arbejde være opmærksomme på, at elever lærer forskelligt og har forskellige forudsætninger for at lære.

For at lykkes med at bruge data til at følge udviklingen af elevers læring og trivsel og forbedre undervisningspraksis er det nødvendigt at opbygge en datakultur på skolen og i læringsfællesskabet. Den skal rumme klare forventninger til, hvilke data man vil arbejde med, og hvad de skal bruges til, og den skal bygge på medinddragelse af lærere og pædagoger i udviklingen og udvælgelsen af data. Der bør desuden afsættes tid og ressourcer til at opbygge og understøtte brug og fortolkning af data.

En ramme for professionel dialog og refleksion

Samarbejdet og fællesskabet i det professionelle læringsfællesskab skal være rammen for udveksling af erfaringer, idéer og kritik. Det skal være et rum for professionel dialog og refleksion. Formålet er tosidet: at udvikle og forbedre sin egen undervisningspraksis og derigennem styrke elevernes læring. Derfor er det vigtigt at mødes jævnligt med en fast gruppe af kollegaer i en kritisk, konstruktiv og reflekterende faglig dialog om elevernes faglige udvikling og trivsel og om egen undervisningspraksis.

Åbn klasseværelset op

Undervisningen er et fælles anliggende for det pædagogiske personale, og det indebærer en villighed og et mod til at dele sin undervisningspraksis med sine fagfæller. Det kan fx foregå gennem gensidige observationer af kollegers undervisning eller fælles analyse af cases eller konkrete problemstillinger. Det er kernen af et succesfuldt professionelt læringsfællesskab, at det opfordrer og motiverer det pædagogiske personale til at dele, reflektere og turde ændre på praksis.

* Læs mere i rapporten Samarbejdsbaseret opfølgning på elevers progression – En litteraturgennemgang og praksisafdækning

Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

For at understøtte skolernes arbejde med at bruge læringsfællesskaber til at følge elevers faglige og trivselsmæssige udvikling vil vi i dette hæfte fremdrage nogle anbefalinger og opmærksomhedspunkter. Punkterne bygger på viden fra både forskningslitteratur på området og erfaringer fra praksis på syv udvalgte skoler.

Anbefalingerne og opmærksomhedspunkterne skal opfattes som pejlemærker og kan indgå som input til skolernes eget konkrete arbejde, hvor det er vigtigt at medtænke skolens kontekst og egne karakteristika. Punkterne viser variationen og kan inspirere, give viden og input til skolernes videre arbejde.

Målgruppe af elever og formål – hvem skal følges, og hvad er i fokus?

Målgruppe af elever og formål: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Gør det klart, hvad skolens arbejde med at følge elevernes læring og trivsel skal anvendes til, og hvilke elever det drejer sig om
- Vær opmærksom på at sikre, at valget af måleredskaber og data passer til den målgruppe, der er i fokus.

Gør det klart, hvad arbejdet med at følge elevernes læring og trivsel skal anvendes til

De fleste skoler følger i en eller anden grad alle elever. Men der er forskel på, om det er for at finde frem til elever med særlige behov, eller om opfølgningen også anvendes til at justere og tilrettelægge undervisningen, samt om det måske også bruges til at følge målrettede indsatsers virkning på de elever, der særligt er i fokus. Undervisningen bør ideelt set tilpasses løbende og forbedres ved hjælp af den viden, der opnås fra opfølgningen af elevernes udvikling.

Afgrænsningen af målgruppe bør indgå som et opmærksomhedspunkt, så det bliver tydeligt for bl.a. læringsfællesskabet, om opfølgningen har fokus på alle elever eller på en mindre gruppe af elever. Sammen med en tydeliggørelse af, hvad data om eleverne skal benyttes til – og hvad det ikke skal benyttes til – vil det være med til at understøtte, at eleverne får en mere målrettet undervisning. Screening og løbende opfølgning af alle elever kan anvendes til at identificere elevers særlige behov eller til eksempelvis at vurdere særlige udfordringer i

specifikke fag, på bestemte klassetrin eller hos enkeltelever. Det afgørende er tydeligheden omkring formålet.

Vær opmærksom på at vælge de rigtige måleredskaber og data til den målgruppe, der er i fokus

De data, der indsamles, afgør hvilke behov der sættes fokus på, og dermed hvilke grupper af elever eller enkeltelever, man ser eller overser. Dette gælder både målinger af elevers trivsel og målinger af elevers niveau og udvikling inden for specifikke fag eller fagområder.

Det er ikke muligt at have fokus på alting. Valg af måleredskaber og data skal derfor træffes på et oplyst og gennemsigtigt grundlag, så man ikke tror, at man følger noget andet end det, man reelt gør. Husk, at valget af måleredskaber og data sætter retningen for, hvilke faglige indsatser der efterfølgende kan iværksættes til at løfte elevernes niveau. Det bør derfor være et mål at kunne igangsætte handlinger på baggrund af de data om eleverne, der indsamles, således at arbejdet med at følge eleverne ikke blot anvendes til refleksion, men også til at justere og forbedre undervisningen til gavn for eleverne.

I og uden for fokus

De indsamlede data afgør, hvilke behov der sættes fokus på, og dermed, hvilke grupper af elever eller enkeltelever man ser eller måske overser. Hvis man sætter fokus på at følge elever inden for læsning, risikerer man, at man ikke fanger elever med særlige behov inden for skriftsprogsudvikling. Tilsvarende, hvis man fokuserer alene på elevernes faglige niveau, overser man måske elevernes trivselsmæssige behov.

Eksempel på, hvordan målgruppen af elever følges

Nyborg Heldagsskole bruger elevplaner med et bredt fokus

Nyborg Heldagsskole er en specialskole i Nyborg Kommune med 97 elever fra 0.-9. klasse. Den er et eksempel på en skole, der kombinerer særdeles mange datakilder fra flere forskellige områder, og hvor arbejdet med at følge eleverne dermed har et meget bredt fokus. Den er også et eksempel på, at den viden, der opnås fra opfølgningen, løbende bruges til at tilpasse undervisningen og tiltagene over for den enkelte elev.

På skolen udarbejder teamet individuelle elevplaner, som tager udgangspunkt i både teamets egen vurdering af den enkelte elevs udvikling, forældrenes opfattelse, elevens egen opfattelse samt bidrag fra eksterne parter. Elevplanerne afdækker elevens udviklingsmæssige behov set i forhold til elevens ressourcer og problemer på en række udvalgte områder fra den socialfaglige metode Integrated Childrens System (ICS); sundhedsforhold, skoleforhold og læring, fritidsforhold og venskaber, udvikling og adfærd samt familieforhold.

Eksempel på elevplanens indhold på Nyborg Heldagsskole

- Baggrundsinformation inkl. tidsrum for, hvor længe eleven har været på skolen
- Kontaktoplysninger for dem, som har udfyldt elevplanen
- Barnets/elevens udviklingsmæssige behov:
- Sundhedsforhold
- Skoleforhold og læring/test
- Fritidsforhold og venskaber
- Udvikling og adfærd
- Familieforhold
- Familieafdeling (udfyldes af kommunens familieafdeling)
- Din faglige vurdering/uddannelsesparathed
- Sammenfatning af eleven set fra skolen
- Inddragelse af eleven og forældrene.

Elevplanerne sammenfatter elevens udgangspunkt og konkrete mål på vej mod det langsigtede mål om at løfte eleverne fagligt og socialt og hjælpe dem tilbage til almenområdet eller videre i et uddannelsesforløb. De inkluderer elevens særlige problemstillinger som skolevægring, depression eller uddannelsesparathed i udskolingen, hvor møder og

data er fokuseret på at få eleven godt videre til fx efterskole, FGU, EUD eller 10. klassecenter. Selvom elevplanen er bred, er den med til at skabe fokus på, hvor der skal sættes særligt ind, og omfatter forskellige former for opfølgninger af elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling.

Visuelt eksempel: Elevplan på Nyborg Heldagsskole

<h1>ELEVPLAN</h1>		9. Sammenfatning af barnet/
1. Elevplan vedrørende <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Barnets/den unges navn</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Hvor længe har barnet/den unge været tilknyttet/i kontakt med institutionen/tilbuddet/funktionen (evt.klassetrin)</div>	6. Udvikling og adfærd <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Ressourcer</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Problemer</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Overordnet (resumé)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Nuværende indsats</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Yderligere</div>
2. Oplysninger om udfyldt <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Nyborg Heldagsskole Pårupvej 25b 5540 Ullerslev</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Navn på vedkommende, som har udfyldt</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Telefon</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Har andre bidraget med information</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Hvis ja, oplys hvem og eventuelt kontakt</div>	4. Skoleforhold og læring <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Ressourcer</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Problemer</div>	
3. Sundhedsforhold <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Ressourcer</div>	5. Fritidsforhold og venskab <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Ressourcer</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Problemer</div>	
	7.1 Familieforhold <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Ressourcer</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Problemer</div>	10. Inddragelse af barnet/den <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Forældres kommentarer til Elevplanen</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;">Elevens kommentarer jvf. skema</div>
	7.2 Familieafdelingen <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Ressourcer</div>	

Organisering af samarbejdet – hvilke læringsfællesskaber skal arbejde med opfølgning af elevers udvikling, og hvordan?

Organisering af samarbejdet: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Skoleledelsen har en afgørende rolle og skal rammesætte praksis og retningen samt forventningerne til de ansatte
- Skoleledelsen skal understøtte samarbejdet rent administrativt og praktisk
- Overvej, hvordan brugen af forskellige årshjul kan bruges til at understøtte samarbejdet
- Overvej, hvad der giver de bedste drøftelser af elevernes udvikling: ét samlet eller flere forskellige fora
- Skoleledelsen skal bidrage til at arbejde med kulturen og holdningerne på skolen
- Skoleledelsen bør tage ansvar for, at der sker en løbende evaluering og opfølgning og overveje, hvordan dette sikres i størst mulig grad.

Skoleledelsen har en afgørende rolle og skal rammesætte praksis og retningen samt forventningerne til medarbejdere

Skoleledelsen skal først og fremmest rammesætte, hvordan samarbejdet helt grundlæggende skal fungere, samt angive den overordnede retning for skolens arbejde. Det skal være tydeligt for alle medarbejdere, hvordan ledelsen forventer, at de arbejder med opfølgning på elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling.

Skoleledelsen skal understøtte samarbejdet administrativt og praktisk

Skoleledelsen skal ikke kun sikre den grundlæggende forståelse for 'samarbejdsmodellen' på skolen, men bør også understøtte den administrativt og praktisk. Det sker fx ved at sikre en tydelig organisatorisk forankring, herunder at udpege ansvarlige personer for, at samarbejdet sættes i gang og vedligeholdes. Der skal også sikres muligheder for, at personalet har tid og rum til at mødes, og at arbejdet foregår struktureret og efter et konkret mønster eller tidsplan.

Overvej, hvordan skolens årshjul kan understøtte samarbejdet

Vi anbefaler en målrettet brug af skolens årshjul til at understøtte samarbejdet om elevers faglige og trivselsmæssige udvikling. Årshjulet kan eksempelvis bruges til at sikre, at de nødvendige tests og prøver er gennemført, da de er nødvendige for det egentlige arbejde med opfølgning i læringsfællesskabet. Fælles årshjul på tværs af klasser kan give lærere mulighed for at mødes og sammenligne det faglige niveau hos forskellige klasser og elever. Og hvis undervisningen i fagene er lagt synkront, er lærerne sikret tilgængelig mødetid uden for timerne, ligesom indsatser kan målrettes de enkelte fag. På de syv udvalgte skoler i praksisafdækningen kommer brugen af årshjul til udtryk på flere forskellige måder, og der findes således ikke kun én velegnet model.

Overvej, om drøftelserne af faglig og trivselsmæssig udvikling på forskellige områder skal samles i ét eller flere selvstændige fora

Det er en god idé lokalt at vurdere, om man vil samle eller dele drøftelserne af udvikling inden for forskellige områder. Drøftelserne af eksempelvis dansk, matematik og trivsel kan foregå i ét samlet eller forskellige fora. I praksisafdækningen på syv udvalgte skoler har de fleste skoler samlet drøftelserne. Det betyder, at de har ét forum, hvori de drøfter alle de faglige områder såvel som trivsel. Men der er også skoler, der arbejder med separate fora og læringsfællesskaber, der tager sig af hvert sit område. Det er op til den enkelte skole at vælge en hensigtsmæssig model. Valget kan

bl.a. afhænge af, hvilke organisatoriske fællesskaber der i forvejen eksisterer eller oprettes til formålet, samt af andre overvejelser om, hvordan tid og ressourcer bedst udnyttes på skolen.

Skoleledelsen skal bidrage til arbejdet med kulturen og holdningerne på skolen

Skoleledelsen skal sikre, at data og de forskellige redskaber til arbejdet med elevernes udvikling ikke opleves som kontroltiltag over for den enkelte lærer, men som et fælles tiltag, der har elevernes læring i centrum. For at sikre dette skal der skabes og opretholdes en datainformeret kultur, hvor refleksion over egen undervisning er i centrum for drøftelserne. Og det er afgørende, at kulturen er præget af professionel tillid og gensidig respekt; det skal være i orden at fejle, når nye tiltag afprøves.

Skoleledelsen bør tage ansvar for, at der sker en løbende evaluering og opfølgning

Skoleledelsen bør sikre, at der løbende evalueres og følges op på arbejdet med professionelle læringsfællesskaber. Hvis fokus på den nye pædagogiske praksis opretholdes, øger det sandsynligheden for, at ændringerne faktisk realiseres. At skoleledelsen bør sikre evaluering og opfølgning betyder dog ikke, at skoleledelsen nødvendigvis selv skal varetage alle dele af det i samtlige fora – visse dele af denne evaluering kan lægges ud i læringsfællesskaberne. Men ledelsen skal sikre sig, at evaluering og opfølgning gennemføres løbende, således at forbedringspotentialet indfries.

Eksempel på organisering af samarbejdet om elevers faglige udvikling

Munkevængets Skole bruger årshjul til at organisere samarbejdet

Munkevængets Skole i Kolding Kommune har ca. 500 elever fordelt på to spor fra 0.-9. klasse og har desuden tre specialklasser, to læsekursusklasser samt fire modtageklasser, foruden SFO, SFO-klub og SFO-ungdomsklub. Skolen ligger i et udsat boligområde og har en stor andel af tosprogede elever.

Skolens samarbejde er et eksempel på, hvordan organiseringen inkluderer aktiv brug af årshjul.

Årshjulet er et vigtigt planlægningsredskab og hjælper til at give overblik over og koordinere de mange faglige indsatser mellem faggrupperne og årgange. Det sikrer, at aktiviteterne er jævnt fordelt over året og på tværs af klasser, så

én klasse ikke får alle indsatser samtidig, eller at én klasse overses. Hver klasse har sit eget årshjul, som tegner de store linjer for indsatser og aktiviteter. Nogle af aktiviteterne ligger fast på bestemte tidspunkter. Eksempelvis skal ordblindetest foretages henover 3 måneder i foråret, og tilsvarende er der matematiktests, som skal afvikles på bestemte tidspunkter. Læsevejlederen har derfor udviklet et årshjul for test og prøver, som skal tages løbende.

Skemalægningen udgør også et organiserende princip, som har betydning for afvikling af indsatser til elever med særlige behov. Skolen har valgt at lægge nogle af fagtimerne i fx matematik på en årgang på samme tidspunkt, så der er mulighed for at holdinddele klasserne på en anden måde. Det kan fx være holddeling, hvor de stærkeste elever på årgangen samles og udfordres. Desuden er nogle understøttende undervisningstimer konverteret til tolærerordning i fagtimerne. Det giver mulighed for at understøtte særlige indsatser i undervisningen.

Årshjul på Munkevængets Skole

- Synkron årsplan
- Synkron undervisning i nogle fag på hver årgang
- Årshjul for test og prøver
- Klasseårshjul.

Elementerne i årshjulet understøtter planlægningen og sikrer overblikket over skolens aktiviteter på en række områder.

Faglige tilgange, redskaber og metoder – hvordan arbejder læringsfællesskabet, og hvad bruges det til?

Faglige tilgange, redskaber og metoder: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Afklar, hvilke områder, I ønsker at følge og hvorfor
- Tilstedeværelsen af data er ikke nok – det kræver kompetencer at forstå og bruge data til forbedring af praksis, og det kræver en udviklet datakultur
- Inddrag underviserne i udvikling og udvælgelse af data.

Afklar, hvilke områder, I ønsker at følge og hvorfor

En klar beskrivelse og forståelse af, hvilke fokusområder hos eleverne, man præcist ønsker at følge og hvorfor, er central. Dét vidensgrundlag gør det muligt at identificere de områder, hvor der er behov for at følge og understøtte eleverne. Herefter skal det klargøres, hvilke måleredskaber der er bedst egnet til at følge elevernes udvikling. Det gør læringsfællesskabet mere målrettet og kobler opfølgningen af elevens faglige og trivselsmæssige udvikling med mulige indsatser. Det bidrager også til en tydeligere kommunikation om, hvilke initiativer der kan sættes i gang og hvorfor. Ønsker man eksempelvis viden om elevernes faglige udvikling inden for specifikke områder

af matematik, er det nødvendigt med detaljerede data om hvert af disse områder frem for kun en overordnet karakter eller vurdering.

Nogle skoler arbejder med læring inden for specifikke områder, eksempelvis faglige kompetencer målt specifikt ud fra afgangsprøverne i dansk og matematik. Andre skoler arbejder med et bredere blik på elevernes faglige, trivselsmæssige og alsidige udvikling. Det bredere blik kræver en bredere vifte af måleredskaber. Det kan for eksempel være både faglige kompetencer, fravær og læringsparathed samt en helhedsvurdering af elevens faglige og sociale udviklingsniveau. Derfor er der også stor forskel på, hvilke datakilder, skoler vælger at bruge, og hvordan de bruges.

Der er således gode erfaringer med mange forskellige typer datakilder, men det er vigtigt, at udvælgelsen af disse datakilder stemmer overens med de områder af elevernes udvikling, man ønsker at fokusere på.

Tilstedeværelsen af data er ikke nok – det kræver kompetencer og en udviklet datakultur at forstå og bruge data til forbedring af praksis

Stærke, professionelle læringsfællesskaber er med til at udvikle, sikre og fastholde kompetencer til at tolke og anvende data. Det kan være gennem at inddrage faglige vejledere med særlige kompetencer i tolkning af data eller gennem en fast systematik, der inddrager data på en anvendelig og tilgængelig måde, fx ved at data visualiseres.

På flere skoler præsenteres data på en relativt simpel måde, der ikke kræver særlige kompetencer i afkodningen af data. Men brugen af data kræver, at man på skolen udvikler en kultur, hvor man analyserer data systematisk og i fællesskab, og hvor man benytter den viden, data giver, til at justere undervisningen efterfølgende.

De fagprofessionelle bør medinddrages i udviklingen og udvælgelsen af data

Den fagprofessionelles inddragelse i udviklingen og udvælgelsen af data er understøttende for forståelse og medejerskab for en skoles praksis. Der er mange veje til at få et bedre overblik over elevers udvikling i et læringsfællesskab. Inspiration og viden udefra er nyttigt, men selve udviklingen af redskaber eller praksis, samt udvælgelsen af, hvilke konkrete data der skal indgå, skal forankres lokalt på den enkelte skole. Denne forankring er medvirkende til at gøre praksis solid og lokalt accepteret og anerkendt.

Ved udvikling af egne redskaber og metoder til at følge elevernes udvikling er det centralt at være opmærksom på, at det er tidskrævende og kræver ressourcer. Når ressourcerne er til stede, og hvis tildelingen af dem går hånd i hånd med en konstruktiv proces, har man på flere skoler udviklet nyttige redskaber, som bidrager til gennemsigtighed og overblik på tværs af fagprofessionelle og elevgrupper.

To eksempler på skolers brug af faglige tilgange, redskaber og metoder til opfølgning på elevers faglige og trivselsmæssige udvikling

De to eksempler herunder viser forskellige måder, hvorpå redskaber og metoder indgår i samarbejdet om elevers udvikling på udvalgte danske skoler. Eksemplerne er udvalgt, fordi de tilsammen viser en bredde af forskellige tilgange i brugen af faglige tilgange, redskaber og metoder, og fordi de i flere tilfælde relaterer sig til de fire anbefalinger og opmærksomhedspunkter.

Ullerup Bæk Skole, Afd. Nørre Allé, har gode erfaringer med fagspecifikke redskaber

Skolen er en udskolingsskole med 5-6 spor per årgang i 7.-9. klasse. Skolens praksis for at følge elever og analysere data herfra i læringsfællesskaber er centreret om fagene matematik og dansk. I begge fag opsamles data fra gennemførte test og prøver i et regneark, der giver overblik over elevens og klassens resultater.

Udsnit fra overblikstabel i matematik på Ullerup Bæk Skole

Fagligt område	Matematik i anvendelse					Funktioner			
	Vis	Hvor mange	Skriv	Hvor mange	Under-søg	Hvilket	Hvor stor	Beskriv	Giv et...
Opgave nr./ uni-login	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4
Elev 1	3	2	0	3	0	2	0	1	0
Elev 2	3	2	0	3	0	2	0	1	1
Elev 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elev 4	3	2	2	3	2	2	2	1	2
Elev 6	3	2	2	3	0	2	3	2	2
Elev 7	3	2	0	3	1	2	2	2	2
Elev 8	3	2	2	0	0	0	0	1	0

Note: VIVE har tilføjet Elev 1, Elev 2 osv. som illustration for uni-login.

Skolens praksis er et eksempel på, hvad man ønsker at måle på, og hvorfor – her med et tydeligt afgrænset blik på elevens faglige udvikling inden for specifikke delområder og opgavetyper i fagene.

I matematik er opgaverne opdelt i fagområder og såkaldte "signalord":

- Fagområderne består af faglige temaer som matematik i anvendelse, funktioner, statistik, sandsynlighed, algebra og geometri.
- Signalordene betegner opgavens type og spørgsmålsformulering og er ikke knyttet til bestemte matematiske fagområder. Signalordene er eksempelvis, hvor mange, tegn, hvor stor, hvilket eller undersøg. De handler om måden, man løser opgaven på. Eksempelvis handler signalordet "undersøg" om, i hvor høj grad eleven er i stand til at undersøge en problemstilling.

Elevernes resultater i prøverne 'logges' i et regneark, hvor det er muligt at se opgavens fagområde, signalord og bedømmelse farvekodet i en rød, gul eller grøn farve. Elevernes tidligere resultater er ligeledes inkorporeret i regnearket, hvilket gør det muligt at følge den enkelte elevs resultater over tid både samlet, i forhold til bestemte fagområder og i forhold til de udvalgte signalord. Det er dermed muligt at vurdere elevens udvikling på forskellige detaljeringsniveauer. Elevens resultat dokumenteres i elevens elevplan, så eleven også kan tilgå resultaterne, og resultaterne gennemgås desuden med elever og forældre til skolehjem-samtalerne.

Ovenstående udsnit viser fx, at elev nr. 3 har det svært på tværs af alle opgavetyper, at alle elever i gruppen har svært ved opgavetypen "Undersøg", og at alle elever i gruppen har sværere ved fagområdet "Funktioner" end "Matematik i anvendelse".

Ullerup Bæk Skolens udbytte af data

Systematiseringen af data har været en øjenåbner for skolen. Det viste bl.a., at elever på tværs af fagligt niveau havde det vanskeligt ved opgaver, hvor de skulle undersøge en problemstilling. Denne viden skabte grundlag for at målrette undervisning mere, og det kom både de fagligt svage og de fagligt stærke elever til gode i forhold til deres fortsatte faglige udvikling.

Opdelingen i overbliksskemaet vist ovenfor har gjort det nemt at aflæse, hvor den enkelte elev og klassen som helhed er udfordret, og hvad læreren skal overveje at fokusere yderligere på. I det viste tilfælde er det fx funktioner eller opgaver, hvor elever skal undersøge.

Ellehøjskolen bruger visuelle redskaber aktivt i dialogen med elever og forældre

Ellehøjskolen – en fusionsskole af Ellekærskolen og Tovshøjskolen i Aarhus – benytter såkaldte 'læringstrekanter' i dialogen med elever og forældre.

Skolens praksis er et eksempel på, hvilke kompetencer, det kræver at forstå og bruge data til forbedring af opfølgningen, samt den udviklede datakultur, samarbejdet skal leve i – her udtrykt ved brugen af visuelle læringstrekanter i faglige læringssamtaler og i feedbacksamtaler med elever og forældre. Det er også et eksempel på, hvordan man med fordel kan inddrage de fagprofessionelle i udvikling og udvælgelse af data – her med et bredt helhedssyn på elevens udvikling af både faglig og social karakter.

Skolen følger alle elevers faglige udvikling, fravær og læringsparathed. Udviklingen følges via testresultater, fraværstal og af faglige observationer. Læringstrekanten udfyldes af faglærerne efter samme grundprincipper. I det viste eksempel illustreres elevens kompetenceniveau på seks forskellige områder, der hver er angivet af et bogstav. Udviklingen visualiseres og drøftes på faglige læringskonferencer og feedbacksamtaler med eleven og dennes forældre.

Læringstrekanterne udfyldes tre gange årligt og samles i elevmappen. Ved at bladere gennem læringstrekanterne kan teamet, eleven og forældrene følge elevens udvikling over flere år. Læringstrekantens læringstaksonomi er tilpasset krav til eleverne i henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling. Læringstrekanten gør det tydeligt for både lærere, elever og forældre at følge udviklingen.

Læringstrekanten suppleres af prosatekst, der beskriver, hvor der har været størst udvikling, hvilke fokusområder eleven er blevet bedre til, samt en angivelse af et nyt fokusområde til næste vurdering og samtale, herunder hvad eleven selv forventes at gøre, og hvad skolen og forældrene skal hjælpe med.

Eksempel på læringstrekant for matematik i udskolingen på Ellehøjskolen

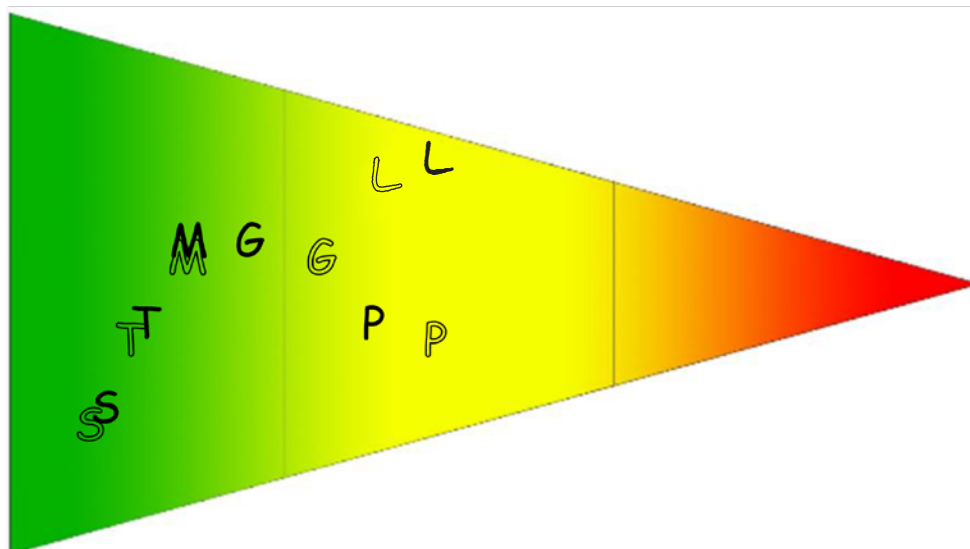
Elevens fremdrift illustreres i eksemplet i figuren gennem brug af sorte og gennemsigtige bogstaver: Sorte bogstaver angiver elevens nuværende status (januar 2021), mens gennemsigtige bogstaver angiver placeringen af bogstavet på den forrige læringstrekant (oktober 2020). På den måde visualiseres elevens udvikling. Det grønne område indikerer et højt kompetenceniveau, mens det røde område indikerer, at eleven har nogle faglige udfordringer.

Ellehøjskolen
Jernaldervej 5, 8210 Aarhus V
Tlf.: 87 13 93 00

Matematik - Feedbacksamtale 2 - Januar 2021

Navn: XXXX

Kompetenceområder:

T: Tal og algebra

S: Statistik og sandsynlighed

M: Mundtlighed

G: Geometri og måling

P: Problemløsning

L: Læringsparathed

(X = oktober 2020, X = nu)

Aftaler:

- Bruge Supertræneren i Matematikfessor
- Bruge Matematikfessor
- Bruge Skoledu
- Lave lektierne til hver time
- Lave afleveringerne
- Række fingeren op og deltage i timerne
- Komme hurtigt i gang med opgaverne
- Læs opgaverne grundigt, gerne 2 gange. Få lavet alt du kan nå!

Udvikling af læringsfællesskaber – hvordan sikres et bæredygtigt samarbejde?

Udvikling af læringsfællesskaber: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Vær tålmodig. Det tager tid at udvikle et velfungerende, professionelt læringsfællesskab og at ændre vaner og praksis
- Tag højde for lokale forhold på skolen
- Ledelsen har en central rolle i at skabe en datainformeret kultur på skolen, at oparbejde en infrastruktur og støtte arbejdet samt at vise en tydelig retning og forventning.

Vær tålmodig. Det tager tid at udvikle et velfungerende, professionelt læringsfællesskab og at ændre vaner og praksis

Det er nødvendigt at være tålmodig og vedholdende, når man først har taget skridtet i retning af en praksisændring. Det tager nemlig både tid og kræfter at udvikle et nyt samarbejde, at implementere det i organisationen og efterfølgende at fastholde fokus samt at videreudvikle det. Flere af de skoler, vi har besøgt, beskriver, at det har taget 2-3 år at komme frem til det punkt, hvor de er i dag. Det kan beskrives som 'to skridt frem og et tilbage', hvor det undervejs skal være okay at fejle og lære af fejlene.

Det er også vigtigt at huske, at en ny praksis ikke nødvendigvis er slutmålet for skolen. Udviklingen er ikke afsluttet, bare fordi man har fundet frem til en gavnlig praksis. Det kræver kontinuerlig opmærksomhed at fastholde de positive elementer af praksis og en

løbende videreudvikling eller udskiftning af del-elementer.

Tag højde for lokale forhold på skolen

Indtænk, og tag højde for lokale forhold, som kan fremme eller hæmme udviklingen af en ny praksis for professionelle læringsfællesskaber. Eksempler på sådanne forhold er organisationens og ledelsens opmærksomhed og fokus, tilgængelige eller begrænsede ressourcer, tekniske forhold og it-systemer, motivation og kommunikation samt efterspørgsel og behov. Nogle af de syv udvalgte skoler har oplevet det værdifuldt med konkrete inspirationskilder, de har kunnet lære af og bruge som en slags kick-off. Men der findes ikke en 'one-size-fits-all' tilgang eller udtømmende liste over forhold, som alle skoler bør forholde sig til. Løsningen skal tilpasses lokalt. I forbindelse med den lokale kontekst bør skolens tekniske forhold og it-systemer også medtænkes, da disse forhold kan have indflydelse på mulighederne for at bruge og fortolke data.

Ledelsen har en central rolle i implementeringen af ny praksis

Ledelsen har en central rolle i at skabe en datainformeret kultur på skolen og oparbejde en infrastruktur, der understøtter praksis. Generelt anbefales det, at skoleledelserne er tydelige i deres forventninger til udviklingsarbejdet og giver understøttelse efter behov, herunder sikrer den nødvendige kompetenceudvikling blandt lærerne. På nogle skoler vil ledelsen være en central del af udviklingen, mens der på andre skoler i højere grad er behov for, at ledelsen baner vejen og skaber plads til, at centrale medarbejdere har frihed til selv at udvikle egne metoder og praksis.

Eksempel på en skoles opstart og fortsatte tilpasning af samarbejdet om elevers udvikling

Høje Kolstrup Skole har justeret deres praksis på flere forskellige måder hen over 3 år

Høje Kolstrup Skole ligger i Aabenraa Kommune og har 398 elever fordelt på to spor fra 0. til 9. klasse. Derudover har skolen to modtageklasser, en SFO og SFO2.

Skolen er et eksempel på, hvordan opstarten og videreudviklingen af samarbejde om elevers udvikling kan se ud, og at det er et kontinuerligt projekt, som kræver tålmodighed.

Skolen har som en del af 'Program for elevløft' oprettet en særlig indsats kaldet 'fagligt løft'. Det er et løbende kursus, der er målrettet 6 til 8 elever med særlige behov, inden for udvalgte delområder i fagene dansk og matematik. Implementeringen af indsatsen 'fagligt løft' har taget ca. 3 år. Det er med andre ord ikke en ændring, som man implementerer fra den ene dag til den anden. Og skolen har haft behov for at justere retning undervejs.

Den måde, hvorpå skolen identificerer elever med særlige behov, har også udviklet sig i løbet

af de 3 år. I starten fokuserede skolens vejledere i højere grad på test af alle elever. I dansk var det eksempelvis ST og læsetest, mens det i matematik var MAT-prøver på 7., 8. og 9. årgang. Det krævede dog store ressourcer at gennemføre de mange test og udfordrede samtidig samarbejdet mellem vejlederne og faglærerne. Faglærerne udtrykte stor modstand mod de mange test, der blev opfattet som en form for overvågning af undervisningspraksis i klasselokalet. Det har krævet en stor indsats at skabe en fælles forståelse af, at den nye praksis er rettet imod elevernes læring og ikke lærernes virke som sådan.

Skolen ændrede undervejs praksis, så faglærerens professionelle, faglige vurdering af den enkelte elevs behov fik større vægt i forhold til at udvælge elever til indsatsen. Samtidig valgte de i mindre grad at teste samtlige elever, ligesom de valgte at teste dem færre gange.

Efterhånden som skolen har fået positive erfaringer med gennemførelsen af kurserne for udvalgte årgange, har de kunnet inkludere flere elever og flere årgange. De har haft en fordel af at starte i det små i udskolingen for siden løbende at udvide til, at 'fagligt løft' i dag starter på 4. klassetrin.

Kompetencebehov – er der den fornødne viden om arbejdet i læringsfællesskabet?

Kompetencebehov: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Det kan være nødvendigt at arbejde med lærernes 'data-literacy', dvs. evnen til at forstå, tolke, visualisere og bruge data
- Hvis redskaberne er komplekse, kan de kræve dataanalytiske kompetencer
- Sørg for, at samarbejdskompetencerne er stærke nok
- Tænk over, hvordan kompetencer vedligeholdes og styrkes over tid.

Det kan være nødvendigt at arbejde med 'data-literacy'

Det kræver både faglige og personlige kompetencer at kunne indgå i et professionelt læringsfællesskab. De vil i mange tilfælde være et behov for at støtte og udvikle lærernes kompetencer i data-literacy, dvs. evnen til at forstå, tolke, visualisere og bruge data på en måde, som gavner samarbejdet om elevernes udvikling.

Komplekse redskaber kræver dataanalytiske egenskaber

Det konkrete faglige kompetencebehov bør vurderes af ledelsen og afhænger desuden af skolens lokale kontekst og kompetenceprofil, ligesom det afhænger af de redskaber, der anvendes til at følge elevens udvikling. Visse redskaber er komplekse og kræver stærke

dataanalytiske egenskaber, mens andre og mere enkle eller intuitive redskaber er anvendelige også uden sådanne kompetencer.

Sørg for stærke samarbejdskompetencer

Ligeledes er der i et professionelt læringsfællesskab behov for stærke samarbejdskompetencer. Sådanne kompetencer er med til at styrke visionen om, at deltagerne i det professionelle læringsfællesskab ikke blot har et individuelt, men et fælles ansvar for at forbedre elevernes læringsmuligheder.

Kompetencer skal vedligeholdes

I forbindelse med vurderingen af kompetencebehovet bør ledelsen desuden være opmærksom på, hvordan kompetencerne vedligeholdes og styrkes over tid.

Eksempel på en skoles erfaringer med kompetencebehov

Ullerup Bæk Skolen har forskelligartede erfaringer med kompetencebehovet

Ullerup Bæk Skolen, Afd. Nørre Allé i Fredericia Kommune, er en udskolingsskole med 5-6 spor per årgang i 7.-9. klasse. Skolen har indført en systematisk opfølgning af alle elever på skolen i matematik og dansk. Skolen har selv udviklet et redskab efter at have deltaget i Undervisningsministeriets Program for elevløft (se mere om redskabet i eksemplet under temaet 'Faglige tilgange, redskaber og metoder').

Skolens erfaringer med at udvikle samarbejdet og redskaberne til at følge eleverne indeholder både eksempler på tiltag, der i nogen grad har krævet særlige kompetencer og støtte, men de dækker også tiltag, som ikke har krævet yderligere kompetencer end de, lærerne i forvejen har.

Selve udviklingsfasen krævede høj faglighed og kompetencer til at arbejde med udvikling blandt de involverede. Det var ikke komplet nye eller 'fremmede' kompetencer, men det var nødvendigt med en målrettet udvælgelse af personer, som besad kompetencerne til at udarbejde redskaberne. Derudover gjorde de også brug af støtten fra læringskonsulenterne, som en del af deres deltagelse i 'Program for elevløft', til at udarbejde redskabet og udvikle deres samarbejdspraksis.

Selve brugen af redskabet – efter at det var udviklet – har imidlertid ikke krævet særlige kompetencer, ud over de, som lærerne i forvejen besidder. Årsagen er, at redskabet er meget tilgængeligt og intuitivt at bruge. Det kræver derfor ingen kompetencer at afkode eller anvende data. Det betyder også, at den enkelte lærer ikke er afhængig af 'oversættelse' i læringsfællesskabet af eksempelvis en faglig vejleder, men også selvstændigt kan tolke på data.

De nødvendige ressourcer – hvad kræver samarbejdet af tid og indsats?

De nødvendige ressourcer: Anbefalinger og opmærksomhedspunkter

- Det er vigtigt at afsætte (rigelig) tid til arbejdet – og ekstra tid i opstarten
- Det er en fordel, at aftaler er faste og forpligtende.

Det er vigtigt at afsætte (rigelig) tid til arbejdet – og ekstra tid i opstarten

Det er nødvendigt, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til udvikling og etablering af professionelle læringsfællesskaber. Hvor mange ressourcer, der er nødvendige, afhænger til en vis grad af de lokale forhold og muligheder. Det afhænger således fx af organiseringen på skolen, samt hvilken praksis der i forvejen eksisterer på skolen, og hvilke kompetencer der er til stede.

Det er således vigtigt at gøre sig klart, hvordan mulighederne og udfordringerne ser ud lokalt og derudfra planlægge, hvordan de konkrete ændringer og udviklingsarbejdet skal iværksættes og vedligeholdes.

Arbejdet med professionelle læringsfællesskaber skal vedligeholdes og er ikke afsluttet, når udviklingsfasen er overstået.

Faste og forpligtende aftaler er en fordel

Det giver stor værdi og systematik at have en fastlagt struktur, der forpligtiger deltagerne til at mødes og til at drøfte de emner, som er identificeret som en del af læringsfællesskabets opgaver. Ved at fastlægge en fast mødestruktur er man også med til at tilvejebringe og prioritere de ressourcer, som er nødvendige for at få læringsfællesskabet til at fungere efter hensigten. Det er vigtigt, at ledelsen bidrager til at sikre og understøtte en hensigtsmæssig struktur og ramme for arbejdet (se også anbefalingerne under temaet 'Organisering').

Eksempel på en skoles erfaringer med ressourceforbrug

Dagnæsskolen har et simpelt dataredskab med en fast mødestruktur

Dagnæsskolen i Horsens Kommune har lige over 600 elever fra 0. til 9. klasse, fordelt på tre spor fra 0. til 5. klasse og to spor fra 6. til 9. klasse. På Dagnæsskolen gennemfører årgangsteam og skoleledelsen to årlige læringssamtaler af halvanden til to timer, som tager udgangspunkt i på forhånd udfyldte elevvurderingsskemaer. Skemaerne har skolen selv videreudviklet med udgangspunkt i en anden skoles skemaer.

Samarbejdet mellem årgangsteam og skoleledelse er et eksempel på, at et systematisk

samarbejde ikke nødvendigvis kræver mange ressourcer at igangsætte og vedligeholde, samt at det efterfølgende kan bidrage til en fokuseret prioritering af ressourcer.

Forud for læringssamtalerne med skolens ledelse har klasselærer samt dansk- og matematiklærer udfyldt skemaet med vurderinger af hver elevs faglige ståsted samt sociale trivsel. Skemaerne indeholder kun opsummerende vurderinger, hvilket gør det overskueligt for årgangens lærere at udfylde. Eksempelvis introduceres nyansatte til formålet med læringssamtalerne og elevvurderingsskemaerne – men det er ikke nødvendigt med opkvalificering eller kompetenceudvikling for, at de kan udfylde skemaerne eller deltage på læringssamtalerne.

Eksempel på et elevvurderingsskema fra Dagnæsskolen

Udskoling																	
7. A						8. A						9. A					
Efterår			Forår			1. Termin			2. Termin			1. Termin			2. Termin		
DANSK	MAT	SOC	DANSK	MAT	SOC	DANSK	MAT	SOC	DANSK	MAT	SOC	DANSK	MAT	SOC	DANSK	MAT	SOC
						5.50	5.50		4.75	3.00			4.00		5.50	5.50	

Dagnæsskolen benytter elevvurderingsskemaer som det, der her er vist udfyldt for en fiktiv elev i 8. og 9. klasse. For fagene dansk, matematik og social trivsel foretager dansk- og matematiklæreren en "bred faglig og social helhedsvurdering" af hver elev ud fra tal- og farveskalaen herunder:

- 1 = Rød svarer til, at elevens faglige niveau/social trivsel er MEGET bekymrende/ikke i udvikling og kalder på en ekstraordinær indsats.
- 2 = Orange svarer til, at elevens faglige niveau/social trivsel er bekymrende og kalder på ekstraordinær indsats.
- 3 = Gul svarer til, at elevens faglige niveau/social trivsel er lidt bekymrende og kalder på øget fokus/indsats.
- 4 = Grøn svarer til, at elevens faglige niveau/social trivsel er okay/fint.
- 5 = Meget grøn svarer til, at eleven ligger fagligt/socialt over niveau.

Læringsamtalerne gennemføres efter en fast systematik. Der er samtaler i efteråret samt i løbet af foråret, og lærerne skal sende det udfyldte skema 4 arbejdsdage før læringsamtalen. Der er en fast dagsorden, hvor der først drøftes et udvalgt tema, som efterfølges af gennemgangen af elevvurderingsskemaet.

Skolens ledelse oplever et markant forbedret overblik over elev- og classesituationen, idet elevvurderingsskemaet giver det nødvendige overblik hurtigt og effektivt. Det giver samtidig gode forudsætninger for selve læringsamtalen, hvor skemaet fungerer som et samtaleredskab. De vurderer selv, at tiden brugt på at udfylde og gennemgå skemaer og drøfte

dem på de to årlige læringsamtaler, er særdeles godt givet ud. Ifølge skolen er antallet af årlige læringsamtaler ikke afgørende for udbyttet. Det kan således også være relevant for eksempel kun at afholde én eller at afholde tre om året.

Samtidig bliver læringsamtalerne – delvist som følge af det overblik, de gennemføres ud fra – også brugt til at prioritere ressourcerne efterfølgende. Det er bl.a. i valget af målrettede indsatser samt i skolens brug af ekstra lærere, da specialundervisning er erstattet med ekstra lærere, som bruges fleksibelt på årgangene (eksempelvis fire matematiklærere til tre klasser).

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Dette hæfte skal fungere som inspiration for skoler til at bruge læringsfællesskaber og data om elever til at arbejde systematisk med at følge elevernes faglige udvikling og trivsel. Formålet med det systematiske arbejde er at kunne understøtte den enkelte elevs udvikling bedst muligt og herunder støtte elever med særlige behov.

Hæftet præsenterer, hvad læringsfællesskaber er, og hvordan data kan bruges i arbejdet med at følge elevernes udvikling. Det indeholder en række handlingsrettede eksempler indhentet fra syv danske skoler, hvor man på forskellig vis arbejder med professionelle læringsfællesskaber. Eksemplerne knyttes til den forskningsmæssige viden, der findes på området, som sammen med praksiseksemplerne danner grundlag for en række anbefalinger og opmærksomhedspunkter.